

ideoque in statu viae cum plena libertate ad bonum vel ad malum fuisse constitutos. 3° Possessionem finis, eiusve amissionem aeternam esse. His positis negari nequit possibile esse quod eorum status viae iam finem acceperit, ipsique in termino reperiantur. Censet quidem S. Thomas eos uno actu deliberato statum viae absolvisse (1. p. q. LXII. a. 5. q. LXIV. a. 2); verum nulla est ratio ostendens huius rei necessitatem: nam tenendum est eorum voluntatem mutabilem esse donec finem suum consequantur; nam pati nequit necessitatem ab eo obiecto malo quod prius voluerit, ut rursus illud velit, vel perseveret in eius volitione. Item tenendum est integrum fuisse Deo exigere ab illis in statu viae plures actus seu quamdam liberam perseverantiam in bono. At probabile est certe quod eorum status viae non fuerit longior communi statu vitae hominum; idque suadet ratio S. Thomae. Eorum enim consensus liber plenior est et firmior quam noster, quia sequitur cognitionem intellectus quae intuitiva est non discursiva; ideo paucioribus actibus ad finem promerendum se possunt disponere. Probabile est igitur quod omnes iam sint in termino (1).

Iam vero 2° negari nequit possibile esse quod ex illis quidam in statu viae male egerint; ad id enim satis est eos fuisse liberos; quod si ita est, possibile est quoque quosdam eorum existentes in termino reprobos esse seu in aeternum damnatos.

THESIS XI^a

Non pugnat cum Divina Providentia certis existentibus conditionibus ut permittat spiritus reprobos ad malum homines viatores sollicitare, suisque fraudibus circumvenire: atque permittat, imo etiam velit eosdem a spiritibus illis physice vecari.

DEMONSTRATIO. Praesupponenda sunt tria. 1° Naturalis nexus existit homines inter et spiritus puros eo quod utri-

(1) Id quidem secundum solam rationem. Certum vero est ex revelatione Angelos post lapsum aut meritum in statu viae statim terminum vel aeternae damnationis, vel aeternae felicitatis esse consecutos.

que sint intelligentes et ad eundem finem assequendum destinati. 2° Potest inter spiritus puros rationale quoddam commercium intercedere. Sane quemadmodum potest spiritus purus alterius spiritus verba interiora cognoscere si hic velit (Th. VIII), poterit pariter cognoscere verba intellectus humani, quia ambo secundum essentiam conveniunt. Spiritui autem corporato verba sua spiritus purus manifestare potest usus sensibilibus signis (Th. IX): et idcirco communicatio cognitionum et affectuum locum habere potest inter eos. 3° Potestas physica competit spiritui puro agendi physice in hominem; potest enim materiam movere, et sic effectus eos producere in corpore humano quae continentur motu; ideoque vis eidem inest immutandi organa sensuum.

Iam vero inter ea quae dicimus permitti posse a divina Providentia distinguimus sollicitationem ad malum et fraudes a corporali molestia seu vexatione, et primum de illis, tum de hac loquemur. Itaque asserimus 1° non repugnare divinae Providentiae ut permittat spiritus reprobos sollicitare homines ad malum, suisque fraudibus eos circumvenire. Ut haec permissio honesta Deo censeatur hae conditiones profecto sufficiunt (cf. quae docebimus de divina permissione malorum in Theologia): 1° ut homini insit libera potestas resistendi et facultas fraudes detegendi sive ex viribus solius naturae sive ex viribus naturae adiutae a Deo: ita ut si vincatur id sibi soli imputare debeat: 2° ut id in bonum hominis cedere possit: 3° ut exinde divina gloria consequi valeat. Atqui unaquaeque ex his conditionibus adesse potest: ergo his conditionibus existentibus licet divinae Providentiae illud permittere. Probatur minor. Nam quoad primum liquet tum voluntatem hominis liberam semper esse; tum Deum posse auxilio suo sive illustrare mentem sive vires addere voluntati, ut fraudes quasvis detegat et oppugnationes superet. Quoad alterum patet maximum in hac vita hominis bonum esse exercitium virtutis, istud vero praecipue peragi in contentione et pugna inter adversa et

adversarios. Exsistente autem priore conditione manifestum est quod sibi soli homo lapsus aut iacturas in hac pugna imputare debet. Iam quoad tertium, divinae perfectiones quae sunt sapientia, potentia et bonitas speciali modo manifestantur si qui est natura superior et fortior per inferiorem et debiliorem Deo protegente et adiuvante vincatur; haec porro manifestatio pars est non minima divinae gloriae: praesto est igitur ex ipsa divina gloria quae finis est operum divinatorum ratio cur permittat Deus spiritus malos ea agere adversus homines.

2° Quod spectat ad physicam vexationem, advertendum est 1° hoc esse malum physicum quod Deus non solum permittere, sed et velle potest (Cf. locum citatum in Theologia). Advertendum est 2° malum physicum hominis non semper esse poenam, ideoque posse illud intendi recte a Deo etiam citra culpam hominis ob bona praestantia quae exinde nata sunt emergere. 3° Malum poenae exigere posse Deum ab homine omnibus mediis proportionatis quae sunt in sua potestate. Malum rursus simpliciter physicum, quod potest infligere Deus, potest quoque iis mediis adhibitis infligere quae sunt in sua potestate, et humanae dignitati non repugnant. 4° Si humanum genus libere peccaverit consentiendo spiritui malo, ratio specialis obtinet cur eo veluti tortore utatur Deus ad puniendos homines, vel ad eorum virtutem exercendam; illi enim spiritui homines quodammodo se subiecerunt: idcirco in hac saltem hypothesis non violatur humana dignitas si malo spiritui vexandus homo permittatur. Itaque ex his constat quod certis conditionibus exsistentibus licet Deo permittere et velle quod homines a malis spiritibus physice vexentur.

CAPUT III.

De Phaenomenis iis quae a malis spiritibus sunt repetenda.

Quoniam phaenomena sunt res in facto positae, quaestio primum agenda videtur historica, sint nec ne vera quae de huiusmodi phaenomenis frequenter narrantur. Verum si indoles proprie Philosophiae spectetur, quae rerum essentias considerat, liquet supersedere eam posse huic quaestioni, ipsique licere hypothetice tantum ea phaenomena accipere: hoc enim pacto ipsius phaenomeni essentiam, et causam quam exigit investigare ac assequi Philosophia potest, non secus ac si exsistentia facti certa foret. Conclusio proinde philosophica haec esset: talia phaenomena talem postulant causam: si haec phaenomena exsistunt, haec causa quoque exsistit: tum si scientia critica, critica inquam non physica, demonstret vere ea phaenomena contigisse aut contingere, certitudo hypothetica exsistentiae illius causae eiusque causalitatis transibit in absolutam. Quocirca nobis non est in animo quaestionem hanc historicam data opera tractare, philosophos enim agimus non historicos; haud possumus tamen nos temperare a tradenda methodo quae ab hac quaestionem versantibus adhibenda est: id enim docere ad Philosophum spectat, et in hac re a bonis etiam viris cetera doctissimis peccatur. Sit itaque

THESIS XII^a

Quaestio an vere contigerint et etiamnum contingant phaenomena ea quae mesmerismo aut magnetismo asseri solent, testium auctoritate definienda est, ita ut praepostere eius solutionem sibi vindicent scientiarum physicarum periti.

DECLARATIO. Adverte quid sit illud quod quaeritur. Phaenomena plura ex his confuso quodam modo accepta contingere